

Lyset vender tilbage

MELLEMRINNET

Lyset vender tilbage er én ud af i alt ni podcasts produceret til Isfjordscenteret i Ilulissat af Katrine Nyland.

Fag

Tværfagligt – sprog, musik og naturfagene.

Læringsmål

- Eleverne opnår grundlæggende viden om begreberne polarmørke og midnatssol.
- Eleverne opnår viden om lysets betydning for livet omkring Isfjorden og nord for Polarcirklen generelt.
- Eleverne træner deres færdigheder i kommunikation og samarbejde.

Organisering

Vi anbefaler, at eleverne arbejder parvis eller enkeltvis. Afhængig af, hvad der passer bedst til den enkelte elev, og hvilke kompetencer der skal udvikles. Vær opmærksom på, at det ikke nødvendigvis er ens bedste ven, man arbejder bedst sammen med. Samarbejde mellem eleverne handler om netop samarbejde og ikke kun samvær.

Vejledning til Book Creator bogen

Book Creator bogen *Lyset vender tilbage* er en elevbog, der knytter sig til podcasten *Lyset vender tilbage*.

Podcasten varer 04:20.

Forløbet er tilrettelagt med fokus på elevernes undersøgende, eksperimenterende og skabende tilgang til læring.

Forløbet er inddelt i tre trin:

- Arbejdet før der lyttes til podcasten.
- Lytning og arbejde med podcasten.
- Efterarbejde med tema og viden fra podcasten.

Vi anbefaler, at du starter med at lytte til podcasten, før den præsenteres for eleverne.

Side til side vejledning - Book Creator bogen “Lyset vender tilbage”

Velkommen til Isfjordscenteret side 4-7

Eleverne møder Isfjordscenteret i to billeder, der viser henholdsvis sommer og vinter.

I klassen kan I tale om:

- Hvad Isfjordscenteret er.
- Hvordan der ser ud omkring Isfjordscenteret.
- Forskellen på sommer og vinter.
- Hvordan der er forskel på sommer og vinter, der hvor I bor.

Kort Ilulissat side 8-9

Eleverne ser et kort over Grønland. Der er en markør, der viser, hvor Ilulissat ligger.

I klassen kan I tale om:

- Hvad I ser på kortet.
- Hvor mange mennesker der bor i Ilulissat.
- Hvad ved I ellers om Grønland og Ilulissat.
- Kender I navnet på andre steder på kortet.

Kort Holms Bakke/Seqinniarfik side 10-11

Eleverne ser et kort over Ilulissat. Der er en markør der viser hvor Holms bakke ligger. Den røde streg viser en rute fra Isfjordscenteret til Holms Bakke.

I klassen kan I tale om:

- Hvor langt væk Holms Bakke ligger fra Isfjordscenteret
- Hvorfor man mon stiller sig på en bakke for at se Solens genkomst
- Giv gerne eleverne en oplevelse af at stå på taget af Isfjordscenteret og se ned på Holms Bakke (brug evt. billederne på side 4-7).

Her bor jeg side 12-13

Eleverne ser en del af et verdenskort.

Eleverne skal flytte den røde markør ned på kortet og vise hvor de bor.

Markøren findes i den hvide kasse og skal trækkes ned på kortet.

I klassen kan I tale om:

- Hvor jeres by eller bygd ligger.
- Hvor mange mennesker der bor i den by hvor I bor.
- Kender I navnet på andre steder på kortet.

Lyt og fortæl side 14-15

Eleverne skal nu lytte til podcasten Lyset vender tilbage. De finder podcasten ved at klikke på billedet på side 14.

Det anbefales at lade eleverne lytte parvis eller i mindre grupper.

Lad eleverne bruge nogle minutter på at tale med deres makkeren om det, de har hørt.

På side 15 skal eleverne lave små lydoptagelser, hvor de fortæller om podcasten.

Billederne på siden kan hjælpe dem med at huske det, de har hørt.

Opsamling i klassen

Det anbefales at tage en fælles snak i klassen, når arbejdet med side 14-15 er færdigt.

Vi anbefaler at du undervejs skriver og eventuelt illustrerer begreber og nøgleord på tavlen. I klassen kan I tale om:

- Hvad der overraskede eleverne, da de lyttede til podcasten.
- Begreber og nøgleord som eleverne har mødt i podcasten

Du kan hente inspiration til samtalen herunder.

- Januar - 13. januar
Det er dagen hvor lyset vender tilbage i Ilulissat. Det er den vigtigste dag på året Lisa fortæller at de ser frem til at nyde naturen og sejle. I skolerne laver børnene sole og hænger i vinduerne. Der er ingen Sol fra den 29. november til den 13. januar. Alle der kan og vil byder Solen velkommen på Seqinniarfik/Holms Bakke. Bagefter fejrer de med sang, kage og kaffe. Den 13. januar er en meget betydningsfuld dag for grønlanderne i Ilulissat.

*Hvorfor er den 13. januar vigtig for grønlanderne i Ilulissat?
Hvilke(n) dag(e) er vigtig/betydningsfuld for dig?*

- Jul og påske – to helligdage fra kristendommen som Lisa nævner
Selvom den 13. januar er vigtig for grønlanderne i Ilulissat, betyder de kristne helligdage også meget.

*Hvilke andre helligdage kender du?
Kender du til helligdage fra andre religioner end kristendommen?*

- Traditioner – alle, der kan og vil, tager til Holms Bakke og synger Solen velkommen
Den 13. januar er en helt speciel og betydningsfuld dag for grønlanderne i Ilulissat, da de har en tradition om at byde Solen velkommen. Bagefter fejrer de med sang, kaffe og kage. Sangen de synger hedder "Seqernup qungululluni nunarput nuilaaraa" / "da Solen med smil titter lidt over vores land". De kan nu se frem til lyse og varme dage.

*Hvad er en tradition, og hvilke andre traditioner kender du?
Kender du andre traditioner hvor man fejrer naturfænomener?*

Segernup qungululluni: Hyldestsang til Solen side 16-17

Eleverne skal nu lytte til sangen der bliver sunget ved Holms Bakke. Tryk på solen for at afspille sangen. Teksten er sat ind på grønlandsk og som dansk oversættelse. De må gerne prøve kræfter med at synge den på grønlandsk samtidig med lydfilet afspiller. De skal bagefter snakke sammen om hvad lyset betyder for grønlanderne i Ilulissat ud fra sangteksten og hvad de hørte i podcasten.

Midnatssol og solsystemet side 18-19

Dette er de sidste to begreber der relateres til podcasten.

- Midnatssolen – et naturfænomen man kan finde nord for den nordlige polarcirkel, hvor Solen ikke går ned i flere uger.
Lisa fortæller at der ikke er noget klokkeslæt at forholde sig til, du spiser, når du er sulten, og går i seng, når du er træt. Man lever som naturen dikterer.

*Hvad ville du gøre hvis du ikke skulle forholde dig til et klokkeslæt?
Hvordan passer det ind i den hverdag du har nu?*

- Solen – stjernen i vores solsystem. Uden den, ville livet som vi kender det på Jorden ikke kunne eksistere.
Eleverne i Ilulissat laver sole af papir som de hænger op i klassen, for at fejre Solens genkomst den 13. januar.

*Kender du nogle planeter i vores solsystem? Hvilke?
Hvordan tror du Jorden ville se ud, hvis ikke Solen var her? Ville vi kunne leve her?*

Eleverne skal nu søge efter billeder i Book Creator. På side 18 skal de finde billeder af midnatssol og sætte ind, og på side 19 skal de finde billeder af solsystemet og sætte ind.

→ Indsætning af billeder

Sådan indsætter man billeder i Book Creator web:

1. Tryk på rammen
2. Vælg **billeder**
3. Søg efter billeder af det du skal bruge, eller vælg “overfør fra computer” hvis du har et billede du selv har tegnet som du kan sætte ind
4. Tryk på det ønskede billede
5. Tryk på tilføj

Sådan indsætter man billeder i Book Creator appen:

1. Tryk på rammen
2. Tryk på **±**
3. Vælg **images**
4. Søg efter det billede du skal bruge, eller vælg “Upload from your computer” hvis du har et billede, du selv har tegnet, som du kan sætte ind
5. Vælg **add**

Mit opslagsværk side 20-21

På side 20 og 21 kan eleverne lave sætninger eller små historier med nøgleordene som I har gennemgået. De kan skrive dem ind, indtale dem som lydfil eller tegne en tegning og sætte billedet ind. Deres produkter vil indgå i det videre arbejde med podcasten.

→ Indsætning af billeder

Sådan indsætter man billeder i Book Creator web:

6. Tryk på rammen
7. Vælg **billeder**
8. Søg efter billeder af det du skal bruge, eller vælg “overfør fra computer” hvis du har et billede du selv har tegnet som du kan sætte ind
9. Tryk på det ønskede billede
10. Tryk på tilføj

Sådan indsætter man billeder i Book Creator appen:

1. Tryk på rammen

2. Tryk på **±**
3. Vælg kamera
4. Tag et billede af din tegning
5. Vælg **brug billede**

→ Indspilning af lydoptagelse

Sådan laver man en lydoptagelse i Book Creator web:

1. Tryk på **±**
2. Vælg **optag**
3. Tryk på **start optagelse**
4. Tryk på **stop optagelse**, når optagelsen er færdig
5. Tryk på **brug optagelse**

Sådan laver man en lydoptagelse i Book Creator Appen:

1. Tryk på **±**
2. Vælg **Add Sound**
3. Tryk på **den røde knap**
4. Tryk igen på **den røde knap**, når optagelsen er færdig
5. Tryk på **Yes**

Solen er tilbage side 22-25

Nu skal eleverne arbejde med at søge efter viden. På side 22-23 er der et link til [denne](#) hjemmeside fra VisitGreenland og et billede af midnatssol i Ilulissat. De skal bruge hjemmesiden til at besvare de fire spørgsmål der er på side 24-25. Besvarelsen skal de lægge ind som en lydfil der passer til hver taleboble.

Her er forslag til andre spørgsmål I kan arbejde med.

- Er der andre lande hvor de også byder Solen velkommen tilbage?
- Hvad er forskellen på den nordlige og den sydlige polarcirkel?

→ Indspilning af lydoptagelse

Sådan laver man en lydoptagelse i Book Creator web:

1. Tryk på **±**
2. Vælg **optag**
3. Tryk på **start optagelse**
4. Tryk på **stop optagelse**, når optagelsen er færdig
5. Tryk på **brug optagelse**

Sådan laver man en lydoptagelse i Book Creator Appen:

1. Tryk på **±**
2. Vælg **Add Sound**
3. Tryk på **den røde knap**
4. Tryk igen på **den røde knap**, når optagelsen er færdig
5. Tryk på **Yes**

Jorden og Solen side 26-27

Brug billedet i Book Creator bogen og [denne](#) hjemmeside til at snakke om Jorden og Solen.

Her er forslag til snakken:

- Hvordan Jorden roterer om Solen? Læg mærke til pilen rundt om Jorden der viser retningen
- Hvorfor siger man "Solen kommer frem" når det egentlig er Jorden der roterer om sin egen akse og om Solen?
- Hvordan skyldes den mørke tid og midnatssolen Jordens hældning? Læg mærke til akserne der går gennem Jorden
- Hvad er nordlys?
- Er det kun nord for polarcirklen at dette lysfænomen finder sted?

Mit produkt side 28-29

Nu har eleverne arbejdet med lyset der vender tilbage, nordlys og Jordens rotation om Solen . Som afslutning skal de arbejde med deres viden og omsætte det til et produkt. De kan vælge mellem tre forskellige produkter. Deres produkt kan være på engelsk, dansk eller grønlandsk.

- *Interview omkring opfindelsen af en ny tradition til at fejre lyset.*
 - Eleverne skal her forestille sig at de har opfundet en ny tradition til at fejre at lyset vender tilbage.
 - De skal nu forestille sig, at de bliver interviewet til nyheder, for at fortælle om deres nye tradition til at fejre at lyset vender tilbage.
 - De bliver interviewet til nyhederne for at fortælle om deres nye tradition
- *En podcast der forklarer Solens genkomst i horisonten i Ilulissat.*
 - Eleverne skal her forklare om Solens tilbagekomst og hvorfor det sker på en særlig dag. De må gerne bruge viden fra bogen.
 - De må selv vælge om deres podcast skal have en naturvidenskabelig vinkel eller om den skal omhandle følelsen af at bo i et land hvor Solen er væk i nogle måneder.
- *Produktion af egen velkomstsang til Solen*
 - Eleverne skal her lave deres egen velkomstsang til Solen. Eleverne vælger selv om de vil bruge en kendt melodi eller selv finde på en.

Side 28-29 kan ændres så den er tilpasset elevernes valg af produkt. De kan også vælge at tilføje flere sider efter behov.

Deres produkt skal indspilles som lydoptagelse og sættes ind i Book Creator. De kan understøtte med tegning, billede eller andet.

Organiser eleverne parvis, gruppevis eller enkeltvis. Afhængig af hvad der passer bedst til den enkelte elev, og hvilke kompetencer der skal udvikles.

→ Indspilning af lydoptagelse

Sådan laver man en lydoptagelse i Book Creator web:

1. Tryk på **±**
2. Vælg **optag**
3. Tryk på **start optagelse**
4. Tryk på **stop optagelse**, når optagelsen er færdig

5. Tryk på **brug optagelse**

Sådan laver man en lydoptagelse i Book Creator Appen:

1. Tryk på **±**
2. Vælg **Add Sound**
3. Tryk på **den røde knap**
4. Tryk igen på **den røde knap**, når optagelsen er færdig
5. Tryk på **Yes**

Præsentation

Som afslutning på forløbet skal eleverne formidle deres arbejde til resten af klassen. Der er fokus på elevernes kommunikative færdigheder og formidlingskompetencer.

Evaluering

Eleverne viser deres produkter for klassen.

Sørg for at rammerne for feedback er positiv kritik. Eleverne skal støttes i at tage stilling til: hvad er godt – hvad kan eventuelt gøres bedre. Få mere inspiration [her](#).

Det er ikke nødvendigvis med henblik på at de skal lave nye billedfortællinger, men snarere at eleverne opdager og arbejder med denne positive kritik.

Hvis du vil arbejde med nogle af de andre podcasts fra Isfjordscenteret, kan det give mening at gemme elevernes Book Creator bog, så arbejdet med den, kan benyttes igen.

Ønsker du, at eleverne skal gøre brug af klassens feedback, kan du vælge at afsætte tid til at arbejde videre med produkterne. Således at de kan bruge hinandens feedback, og ændre i deres produkt.

Kolofon

Podcasten Lyset vender tilbage er udviklet af Isfjordscenteret i Ilulissat.

Undervisningsmaterialet til Podcasten Lyset vender tilbage er udviklet af Lotte Brinkmann fra Anholt Læringsværksted med sparring fra Leg med IT.

Elevbogen i Book Creator er udviklet som en del af projektet *Nutaaliorta* fra Kivitsisa.

Skabelonen er udviklet af Rikke Falkenberg Kofoed og Daniella Maria Manuel, Leg med IT.

Undervisningsmaterialet Lyset vender tilbage er udgivet under en Creative Commons kreditering-licens CC:BY.

Materialets tekster, opgaver og billeder må deles, gengives og bearbejdes, når blot man krediterer ophavet 'Lyset vender tilbage by Isfjordscenteret Ilulissat'.